

якщо така діяльність здійснюється за напрямками, що не передбачають надання допомоги конкретним особам.

Реалізація закріплених напрямків волонтерської діяльності, ми вважаємо, передбачає принаймні дві категорії отримувачів волонтерської допомоги – це фізичні особи та об'єкти навколишнього природного середовища, а також пам'ятки історії та культури. В той же час ст. 8 Закону України «Про волонтерську діяльність» передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, організації, установи (заклади) незалежно від форм власності є отримувачами волонтерської допомоги, в разі укладання з волонтерськими організаціями договору про надання волонтерської допомоги фізичним особам або про надання волонтерської допомоги за напрямками волонтерської діяльності, що не передбачають надання допомоги конкретним особам.

Втім, на нашу думку, наведені категорії отримувачів волонтерської допомоги, які визначені законодавчо можуть бути доповнені ще однією категорією тваринами як отримувачами волонтерської допомоги. Слід сказати, що в спеціальному нормативно-правовому акті зовсім не міститься положень, що стосувалися б тварин та об'єктів тваринного світу як однієї з категорій отримувачів волонтерської допомоги, хоча, на сьогоднішній день, діяльність волонтерів з приводу їхнього захисту, догляду, піклування є досить поширеним явищем.

Таким чином, вважаємо, що отримувачами волонтерської допомоги є фізичні особи, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують волонтерської допомоги, суб'єкти публічної адміністрації, організації, установи (заклади), що уклали з волонтерською організацією договір про надання волонтерської допомоги фізичним особам або про надання волонтерської допомоги за напрямками волонтерської діяльності, а також тварини, об'єкти навколишнього природного середовища, пам'ятки історії та культури, на користь яких провадиться волонтерська діяльність.

Отже, на нашу думку, отримувачами волонтерської допомоги є:

1. Фізичні особи, незалежно від стану їхнього здоров'я, фізичних можливостей, віку, соціального статусу;

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, організації, установи (заклади) незалежно від форм власності;

3. Об'єкти тваринного світу;

4. Об'єкти навколишнього природного середовища, пам'ятки історії та культури.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Стрельцова Наталія Михайлівна, здобувач кафедри економічної безпеки ННІПКМ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Матвійчук В.В.*

У Конституції України в статті 32 проголошується, що "не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації". Інша стаття Конституції 34 наголошує на тому, що "кожному

гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір. Здійснення цих прав може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя".

Слід зазначити, що в Україні створено достатню законодавчу базу для здійснення державної інформаційної політики. Проблема полягає в іншому: 1) в адаптації законодавства України в інформаційній сфері до нових умов суспільного розвитку, передусім пов'язаних з побудовою інформаційного суспільства; 2) в недостатньо ефективних механізмах впровадження і реалізації цих законів. Пропонуємо розглянути основні Закони України щодо регулювання інформаційної сфери.

Закон України "Про інформацію" закріплює право громадян України на інформацію, закладає правові основи інформаційної діяльності.

Закон встановлює загальні правові основи одержання, використання, поширення та зберігання інформації, закріплює право особи на інформацію в усіх сферах суспільного і державного життя України, а також систему інформації, її джерела, визначає статус учасників інформаційних відносин, регулює доступ до інформації та забезпечує її охорону, захищає особу та суспільство від неправдивої інформації. Дія цього Закону поширюється на інформаційні відносини, які виникають у всіх сферах життя і діяльності суспільства і держави при одержанні, використанні, поширенні та зберіганні інформації. Законодавство України про інформацію складають Конституція України, зазначений Закон, законодавчі акти про окремі галузі, види, форми і засоби інформації, міжнародні договори та угоди, ратифіковані Україною, та принципи і норми міжнародного права.

Під інформацією цей Закон передбачає документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі.

Під інформаційною діяльністю розглядається сукупність дій, спрямованих на задоволення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб і держави. З метою задоволення цих потреб органи державної влади та органи місцевого і регіонального самоврядування створюють інформаційні служби, системи, мережі, бази і банки даних. Порядок їх створення, структура, права та обов'язки визначаються Кабінетом Міністрів України або іншими органами державної влади, а також органами місцевого і регіонального самоврядування. Основними напрямками інформаційної діяльності є: політичний, економічний, соціальний, духовний, екологічний, науково-технічний, міжнародний тощо. Держава зобов'язана постійно дбати про своєчасне створення, належне функціонування і розвиток інформаційних систем, мереж, банків і баз даних у всіх напрямках інформаційної діяльності. Держава гарантує свободу інформаційної діяльності в цих напрямках всім громадянам та юридичним особам в межах їх прав і свобод, функцій і повноважень.

Закон України "Про державну таємницю" регулює суспільні відносини, пов'язані з віднесенням інформації до державної таємниці, засекречуванням, розсекречуванням її матеріальних носіїв та охороною державної таємниці з метою захисту національної безпеки України.

Під державною таємницею розглядається вид таємної інформації, що містить відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які визнані у порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають охороні

державою. Відносини у сфері охорони державної таємниці регулюються Конституцією України, Законом України "Про інформацію", цим Законом, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та відповідними нормативно-правовими актами. Державну політику щодо державної таємниці як складову засад внутрішньої та зовнішньої політики визначає Верховна Рада України. Спеціально уповноваженим органом державної влади у сфері забезпечення охорони державної таємниці є Служба безпеки України.

Конкретні відомості можуть бути віднесені до державної таємниці лише за умови, що вони підпадають під категорії, зазначені в частині першій цієї статті, і їх розголошення завдаватиме шкоди життєво важливим інтересам України. Забороняється віднесення до державної таємниці будь-яких відомостей, якщо цим будуть порушуватися зміст і обсяг конституційних прав та свобод людини і громадянина, завдаватиметься шкода здоров'ю і безпеці населення.

Основні організаційно-правові заходи з охорони державної таємниці. З метою охорони державної таємниці встановлюються: єдині вимоги щодо виготовлення, користування, збереження, передачі, транспортування і обліку носіїв інформації, що становить державну таємницю; ліцензування підприємств, установ і організацій, які здійснюють діяльність, пов'язану з державними таємницями; особливий режим діяльності (режим секретності) вищезазначених підприємств, установ і організацій; спеціальний порядок доступу громадян до державної таємниці; обмеження щодо обнародування, передачі іншій державі або розповсюдження іншим шляхом інформації, що становить державну таємницю; обмеження щодо перебування і діяльності в Україні іноземних громадян та іноземних юридичних осіб, а також розташування і переміщення об'єктів і технічних засобів, що їм належать; спеціальний порядок здійснення судових, наглядових, контрольно-ревізійних та інших функцій органів державної влади стосовно підприємств, установ і організацій, діяльність яких пов'язана з державними таємницями; відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю.

Як зазначається в "Концепції реформування законодавства України у сфері суспільних інформаційних відносин", систематизацію інформаційного законодавства передбачається здійснити в три етапи:

1. Інкorporація законодавства – визначення ієрархічної системи та структури інформаційного законодавства на рівні правової доктрини.

2. Виокремлення в системі законодавства галузі та закріплення її легально у Зводі законів України як розділу – "Інформаційне законодавство".

3. Кодифікація – розробка і прийняття Верховною Радою України такого нормативного акта, як Кодекс України про інформацію. У цьому Кодексі мають бути зведені і систематизовано узгоджені між собою та законодавством України її зобов'язаннями щодо інтеграції у світове співтовариство, в тому числі відповідно до Програми інтеграції України до Європейського Союзу.

Систематизація інформаційного законодавства має проводитися методом агрегації: удосконалення окремих правових норм чи створення нових міжгалузевих правових інститутів повинно не порушувати цілісність та призначення інформаційного законодавства, а удосконалювати його дівість в цілому, створювати нову системну якість, яка не притаманна окремим його складовим.

Метою систематизації інформаційного законодавства України є створення чіткої структури правового регулювання суспільних відносин між їх суб'єктами щодо інформації, забезпечення співвідношення потреб та інтересів людини, соціальних спільнот та держави.

Входження України до європейського співтовариства, а отже, до інформаційного суспільства, викликає потребу формування на науковому рівні теоретичних засад концепції правового регулювання інформаційних відносин. Сьогодні можна констатувати: сукупність нормативно-правових актів у цій сфері в Україні досягла за кількістю такої критичної маси, що зумовлює можливість і необхідність виокремлення їх в окрему правову інституцію.

На нашу думку, правотворча діяльність має ґрунтуватися на таких принципах наукового забезпечення: системний та комплексний підходи до вирішення проблем правотворчості; ґрунтовне фундаментальне та прикладне теоретичне обґрунтування новачій (понять, категорій тощо); залучення широкого кола вітчизняних фахівців до розробки проєктів законодавчих та підзаконних актів. Такі спеціалісти повинні володіти комплексними знаннями: в галузі права та інформатики, теорії та практики. Також вони повинні знати не тільки досвід зарубіжних країн, а й мати своє, оригінальне, новаторське бачення вирішення проблем, виходячи зі специфіки реалій нашої країни.

СУТНІСТЬ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Мартян Олександр Володимирович, здобувач кафедри адміністративного права НАВС

Принцип змагальності в адміністративному судочинстві, як і в інших процесуальних галузях права, займає надзвичайно важливе місце, адже це той принцип, який дає можливість сторонам доводити суду свою позицію з метою прийняття обґрунтованого і законного рішення, що в свою чергу є основним завданням правосуддя.

Відповідно до статті 129 Конституції України змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості відносяться до основних засад судочинства [1].

Принцип змагальності сторін у судовому процесі у своєму звичному уявленні полягає в тому, що правовий спір ведуть між собою дві сторони — позивач і відповідач, які фактично змагаються в доведенні правомірності своїх вимог та спростуванні позицій інших учасників справи.

Тобто, сутність даного принципу полягає в тому, що сторони повинні мати абсолютно рівні можливості в доведенні суду своєї позиції, наданні доказів на підтвердження своїх вимог та спростування доводів інших учасників процесу. А суд виступає незалежним та неупередженим арбітром, який покликаний вирішити спір за своїм внутрішнім переконанням на підставі наданих сторонами та наявних у справі доказів.

Змагальністю, як вважає М. Штефан, визначається весь процес відбору, подання, витребування, залучення тощо фактичного матеріалу, необхідного для вирішення судом справи [3].

Інші вчені вказують на те, що змагальність являє собою положення, в силу котрого на сторони покладається обов'язок доказувати обставини, на які вони посилаються на обґрунтування своїх вимог чи заперечень [4].

Змагальність це така форма процесу, в якій спір рівних сторін вирішується незалежним судом, а протиріччя, що існують між ними, виступають рушійною силою процесу [5].

Зміст принципу змагальності характеризується двома складовими. По-перше, змагальність означає таку побудову судового процесу, яка дозволяє всім особам — учасникам певної справи обстоювати свої або представлені ними права та законні інтереси, свою позицію у справі. По-друге, кожна із сторін повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог та заперечень. Тобто змагальність —